

Godzina Polski

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

PRENUMERATA:

Miesięcznie 1 Mk. 50 fen. Kwartalnie 4 Mk. 50 fen.
Za odosłanie do domu dopłaca się 30 fen. miesięcznie.

Cena numeru pojedynczego w Łodzi
i w Warszawie 4 kop.

Redakcja i Administracja:
Łódź: ul. Piotrkowska 86.

ODDZIAŁ w Warszawie: ul. Chmielna 10.

Rękopisów niezatrzymanych Redakcja nie zwraca.

OGŁOSZENIA:

Zwyczajna: 30 fen. za wiersz petitowy jednoszpaltowy (na stronie sześć szpalt)
Drobną: 5 fen. za wyraz, najmniej 50 fen.
Nadzwyczajna (po tekście): 1 Mk. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.
Nakładowi: 40 fen. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.
W dziale handlowym: 1 Mk. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.

PLIKI: Częstochowa: II Aleja 22; Tomaszów: F. Gomuliński; Skierniewice: Druk. A. Zielińskiego, oraz w Sosnowcu, Kaliszu, Łowiczu, Łomży i Będzinie

Z pamiętników hr. Wittego.

Hr. Witte był jednym z najbystrzejszych polityków rosyjskich — to rzecz wiadoma; może nawet nie są dalecy od prawdy ci, co twierdzą, że był to jedyny bystry polityk rosyjski. Wiadomo też, że hr. Witte nigdy nie krył się ze swymi sympatjami dla Niemiec i zawsze starał się o utrzymanie jaknajlepszych stosunków między Rosją a Niemcami.

Mniej za to wiadomem jest, co obecnie zaczyna wychodzić na jaw w prasie szwedzkiej i rumuńskiej, że te właśnie sympatyje niemieckie spowodowały zgon hr. Wittego. Szczegóły tego zgonu nie są jeszcze wiadome. Zmarł nagle, bawiąc w przejeździe w Wilnie. Według ogólnie panującego przekonania, otruto go w sposób podstępny w hotelu, w którym się zatrzymał.

Faktem jest, że śledztwa w sprawie nagłego zgonu nie można było przeprowadzić, bo pewna część służby hotelowej zniknęła bez śladu zaraz po tym wypadku śmierci tajemniczej. Stwierdzono tylko, że w ślad za hr. Wittem jeździli jacyś ludzie, że zatrzymali się w tym samym co i on hotelu i zaraz po jego śmierci wraz ze służbą hotelową przepadli bez wieści.

Wobec znajomych swych hr. Witte nie raz wyrażał obawy, że go spotka ten sam los, co Jauresa, ci bowiem, co wojnę wywołali, są bezwzględni i nie znoszą przeszkód na swej drodze.

Publiczną już dziś jest tajemnicą, że na czele rosyjskiej partii wojennej stali: Wielki Książę Mikołaj Mikołajewicz i cesarzowa wdowa. Ich to miał na myśli hr. Witte, gdy mówił o sprawcach wojny.

Czy to w przecieczki blizkiej śmierci, czy też dla wyładowania tłoczących się zawsze w głowie hr. Wittego myśli politycznych, od kilku lat spisywał on pamiętniki. Złożone w pewnych rękach, pamiętniki te zostaną kiedyś ogłoszone i niewątpliwie stanowią będą cenny dokument do historii dzisiejszych czasów. Jak zapewnia „Leipziger Tageblatt“, pamiętniki te znajdują się w Bukareszcie. Korespondent tego pisma miał je w rękach. Nie wolno mu jednak nie pisać o ich treści. Pozwolono mu tylko podać do wiadomości publicznej w streszczeniu rozdział ostatni, dotyczący wybuchu obecnej wojny.

Po długich zabiegach i staraniach hr. Witte otrzymał audiencję u cesarza w dniu 23-ym lipca 1914 r. po południu. Sytuacja polityczna była bardzo naprężona. Hrabia miał jednak nadzieję, że potrafi przekonać monarchę, iż wojna z Niemcami i Austrią byłaby dla Rosji zabójczą, bez względu nawet na jej ostateczne wyniki. Bądź co bądź, hr. Witte cieszył się jeszcze wielkim wpływem i postanowił wpływ ten wyzyskać na rzecz pokoju.

Cesarz przyjął hrabiego w chwili nadzwyczajnego wzburzenia. Hr. Witte pisał, iż nigdy jeszcze nie widział cesarza w takim nastroju. Właściwa monarsza rosyjskiemu niepewność, chwiejność, niemal wrodzony brak zdania, wszystko to zniknęło. Zaledwie hrabia wszedł do gabinetu cesarza, został wręcz zalany potokiem słów.

„Cesarz — pisze hr. Witte, — czynił mi gwałtowne wymówki, jakoby moje rady, udzielane w ostatnich czasach, i moje przedstawienia konsyliacji politycznej w Europie, oparte były na fałszywych przesłankach, i że starałem się wprowadzić cesarza na błędą drogę. Dalej mówił, że ultimatum, jakie Austria wysłała do Serbii dowodzi najwyraźniej, że zamordowanie

arcyksięcia następcy tronu jest dla Austrii pożądaną okazją do wywołania wojny. W ultimatum postawiono warunki nie tylko uciążliwe dla Serbii, ale także ubliżające całej Słowiańszczyźnie i że on, jako głowa całej Słowiańszczyzny na coś podobnego dozwolić nie może.

„Dalej — pisze hr. Witte — cesarz powiedział, że ma dowody, jako ultimatum o we opracowane zostało w porozumieniu z Niemcami i na ich wyraźne życzenie zostało przesłane do Belgradu. Głównych sprężyn tego ultimatum szukać trzeba w Berlinie.

„Powyższe wyjaśnienia oświetliły mi sytuację niby światłem błyskawicy. Dowiedziałem się z nich, że cesarza pozyskali dla siebie cesarzowa — matka i Wielki Książę Mikołaj Mikołajewicz. W dalszym ciągu rozmowy cesarz powiadomił mnie o zarządzeniach mobilizacyjnych. Zrozumiałem, iż rzeczy zaszyły już tak daleko, że o pokojowym rozwiązaniu zatargu nie mogło już być mowy.”

Pomimo to hrabia Witte starał się jeszcze przekonać cesarza, że źle go powiadomiono o ultimatum austriackim, o jego poźnieniu i znaczeniu. Żądania austriackie były niewątpliwie bardzo daleko. Ten tych żądań mogły być o wiele łagodniejsze. Ale z drugiej strony trzeba pamiętać, jak bardzo Austria cierpi z powodu dążności serbskich i jak boleśnie została przez Serbię dotknięta. Wielki naród, pokrzywdzony w taki sposób jak się to stało przez zamordowanie pary arcyksiężęcej, musi otrzymać zadośćuczynienie. Jeżeli rząd serbski uważa się za niewinnego, to tembardziej powinien przyjąć ultimatum i zgodzić się na zasadnicze jego warunki, bo właśnie w ten sposób wyszłaby na jaw niewinność serbska.

Dalej hr. Witte usiłował wytłomaczyć cesarzowi, że niesłusznie przedstawiano mu, jakoby główną przyczyną akcji austriackiej była dyplomacja niemiecka. Gdyby Niemcy chcieli wywołać wojnę to w ostatnich latach nierazby miały po temu okazję. Dwukrotnie nawet sprawa stała na ostrzu noża, za każdym jednak razem cesarz Wilhelm, który z wewnętrznego przekonania jest najgorętszym obrońcą pokoju, zapobiegł wojnie krwawej i strasznych wymagającej ofiar.

Na dowód twierdzenia swego hr. Witte przypomniał, że tylko dzięki poparci i pomocy Niemiec Rosja mogła przerwać wojnę z Japonią i zawrzeć pokój w sposób honorowy. Jedynie tylko Niemcom zawdzięczać należy, że Japonia odstąpiła od swego żądania co do olbrzymiego odszkodowania wojennego, krzywdzącego Rosję nie tylko materialnie, ale, co ważniejsze, moralnie.

Zdaniem hr. Wittego przyjaźń Rosji z Anglią nie może być trwała. Zbyt wiele sprzeczności dzieli interesy angielskie od rosyjskich. Chwilowo Rosja jest Anglii potrzebna. Ale gdy Anglia osiągnie swe cele, nie zawaha się ani chwili i zwróci się przeciw Rosji. Dla Rosji jedyną, bo z natury rzeczy wynikającą, jest przyjaźń z Niemcami. Jedynie tylko na Bałkanach spotykają się sprzeczne interesy Niemiec z rosyjskimi. Ale trzeba tylko trochę dobrej woli, a sprzeczności te łatwo dadzą się usunąć. Przy pomocy Niemiec Rosja mogłaby otrzymać dostęp do zatoki Perskiej i w ten sposób zadowolił swoje naturalne parcie do niezamierzającego morza.

Cesarz słuchał wszystkich tych wywodów uważnie, wreszcie polecił hr. Wittemu, aby w tej samej sprawie zgłosił się nazajutrz, dla dokładniejszego rozważenia okoliczności. Zdawało się, że cesarz da się przekonać.

Nazajutrz, — gdy hr. Witte stawiał się w Carskim Siólu, odpowiedziano mu krótko i wzięwato, że audiencja nie dojdzie do

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowe). Wielka Kwa era Główna 1 lutego:

Wschodni teren walk.

Nie wydarzyło się nic szczególnego.

Balkański teren walk.

Jeden z naszych statków powietrznych zaatakował z widocznym skutkiem okręty koalicyj, znajdujące się w porcie Salonickim.

Zachodni teren walk.

W nocy na 31 stycznia małe oddziały angielskie wykonały napad na stanowiska nasze na zachód od Massines (Flandrya). Prawie, że wszystkie one zostały odrzucone, po chwilowym udaniu się im wtargnięcia do naszych rowów.

Pod Fricourt (na wschód od Albert), za pomocą ognia przeszkodziliśmy nieprzyjacielowi w obsadzeniu ucylnionej przez niego, skutkiem wybuchu miny, wyrwy. Na północ stąd patroli niemieckie dotarły aż do stanowiska angielskiego i powróciły z pewną liczbą jeńców, nie poniosłszy ze swej strony, żadnych strat.

Na południu od Somme w walkach na granaty ręczne utracili Francuzi dalszy teren.

Naczelné Dowództwo Armii

Sprawozdanie admiralicy niemieckiej.

BERLIN. Urzędowe donoszą 1 lutego:

Eskaadra naszych statków powietrznych marynarki obrzuciła bombami wybuchowymi, oraz wzniciającymi pożary w nocy z dnia 31 stycznia na 1 lutego doki i urządzenia fabryczne w Liverpoolu i jego okolicy, oraz w Birkenhead, warsztaty żelazne i wielkie piece w Manchesterze, fabryki i wielkie piece w Nottingham i Sheffield, jak również wielkie urządzenia przemysłowe w Humber i pod Great Yarmouth. Wszędzie zauważono skutki przez potężne wybuchy i silne pożary. W Humber, prócz tego zmuszone do milczenia jedną baterię Stalki powietrzne były silnie ostrzeliwane ze wszystkich stron, lecz nie zostały trafione. Wszystkie statki powróciły szczęśliwie.

Szeł Sztabu admiralicy.

Komunikat austriacki.

WIEN. Urzędowe donoszą 1 lutego:

Rosyjski i włoski teren walk.

Nie wydarzyło się nic szczególnego.

Balkański teren walk.

W Czarnogórze i na obszarze Skutari, położenie jest bez zmian spokojne. Zachowanie się mieszkańców nie pozostawia nic do życzenia.

Zastępca szefa sztabu generalnego
von Heeter
Feldmarszałek - porucznik.

skutku. Co więcej: poproszono hr. Wittego, aby możliwie jak najprędzej wyjechał z Petersburga.

Okazało się, że przed przyjęciem hr. Wittego był u cesarza Wielki Książę Mikołaj Mikołajewicz. To była chwila decydująca. Ona to postanowiła o strasznej wojnie, toczącej się już półtora roku i niszczącej Europę całą.

Wojna.

2-go lutego.

Wojna światowa ujawniła świetną organizację Niemiec pod każdym względem. Mielibyśmy dotychczas sposobność ocenić organizację wszystkich wewnętrznych sił oar-

stwa niemieckiego, dzięki czemu, pomimo ścisłej blokady angielskiej, oraz zamknięcia prawie wszystkich granic lądowych z powodu operacji wojennych, Rzecz niemiecka żyje i po półtorarocznej walce o śmierć i życie, zdola odeprzeć swych przeciwników daleko poza swe granice. Mielibyśmy również sposobność ocenić wartość niemieckiej armii lądowej, której nikt z przeciwników nie zdołał pokonać. Przed wojną słyszano, iż Rosja rozporządza świetną kawaleryą i piechotą, Francja — artylerją i flotą powietrzną, Niemcy — piechotą, Anglia — marynarką. Przypuszczano więc, że wzięte razem Rosja, Anglia i Francja posiadają będą świetną piechotę, kawaleryę, artylerję, marynarkę morską i powietrzną czyli, że posiadają będą absolutną przewagę nad państwami centralnymi.

Półtora roku wojny wpłynęło na zmianę zdania pierwotnego. Okazało się, że

LUNA.

Sensacja!!! Sensacja!!!

Obraz monopolowy!

Demon i Człowiek

Dramat psychologiczny
w 7 wielkich częściach.

W roli głównej
WIELKI TRAGIK
Rudolf Schildkraut.

Wielki Kalendarz

częstochoowski,

bogato ilustrowany, dla ludu katolickiego w Polsce,

Cena 35 kop.
(lub 50 fen.)

na rok 1916.

Cena 35 kop.
(lub 50 fen.)

Do nabycia w administracji „GODZINY POLSKIEJ” w Warszawie, ul. Chmielna, L. 10,
w Łodzi, ul. Piotrkowska 86.

Introligator

rutynowany (jeden lub dwóch), obznajmiony z maszynowym i ręcznym warszatem, potrzebny zaraz na wyjazd do Górnego Śląska
Zaświadczyć się do administracji dzień „Godzina Polska”, ulica Piotrkowska 86

Pedagog

z wieloletnią praktyką który ukończył wydział fizyko-matematyczny w Petersburgu

przyjmuje posadę:

Nauczyciela Matematyki, Fizyki, Chemii w Szkole; również poszukuje lekcyj prywatnych lub kondukcji. Łaskawe zgłoszenia przyjmie Administr. „Godzina Polska”, Łódź, Piotrkowska 86.

„POD BLACHĄ”

Jedyna w Warszawie
:: łaźnia ::
o parze z kamienia!!

Najzdrowszy, najhygieniczny sposób utrzymania czystości ciała, zalecany przez lekarzy, zwłaszcza wobec szerzących się chorób epidemicznych.

Łaźnia świeżo
gruntownie odnowiona. ul. Dobra Nr. 65. Ceny zastosowane do dzisiejszych ciężkich czasów.

W GRAND-HOTELU
na czwartym piętrze jest do wynajęcia
16 pokoi wygodnie umeblowanych
na miesiąc, po cenach przy-
: : : stępnych. : : :

Konsulent Prawny

A. v. Gersdorff

(Piotrkowska 84).

Sprawy sądowe, porady, podania.

Biuro czynne od 9 do 7.

Kursy dla pielęgniarek.

BIURO WYDZIAŁU ZDROWOTNOŚCI PUBLICZNEJ

Mikołajewska 35

przyjmują zapis kandydatek na powstający kurs pielęgniarek.

Od kandydatek wymagany jest cenzus naukowy 4-eh klas szkoły średniej lub odpowiednie wykształcenie domowe. Godziny biurowe od 9-12 i od 3-6.

Biuro dzienników i ogłoszeń F. Sch. Pasmannik i Drozdowski Łomża.

Przyjmowanie prenumeraty i ogłoszeń do wszelkich pism, po cenach redakcyjnych.

Wyłączne przedstawicielstwo
dla „GODZINA POLSKA”
na Łomżę i okolice.

Księgarnia i Drukarnia F. GOMULIŃSKIEGO w Tomaszowie.

Przyjmuje prenumeratę na wszelkie pisma krajowe i zagraniczne.

Uwaga: Załatwianie czynności transportowych do okupowanych miejscowości Królestwa.

OD WYDAWNICTWA.

Zawładamy, że „Godzinę Polską” prenumerować można na wszystkich pocztach tak w Niemczech, jakoteż na całym terenie, okupowanym przez wojska niemieckie. Poniżej połączymy wzór kwitu, który po dokładnym wypełnieniu złożyć należy w najbliższym urzędzie pocztowym i uiścić należność abonamentową.
Prenumerata wynosi bez odnoszenia do domu, 1 Mk. 50 miesięcznie, lub 4 Mk. 50 kwartalnie.

Kwit do zamówienia „Godziny Polskiej”.

Uprasza się odciąć w tem miejscu.

Unterzeichnet abonnerter hiermit bei dem Kaiserl Postamt hier selbst.
Podpisany zamawia niniejszem w tutejszym ces. Urzędzie pocztowym.

Titel der Zeitung: Tytuł dziennika:	Ersch. Ort: Miejscowość:	Bezugszeit: Czas prenumeraty:	Preis: Cena:
Godzina Polska	Łódź	Viertelj. kwartalnie	4.50 Mk.
	Łódź	Monatl. miesięcznie	1.50 Mk.

Vor- u. Zuname:
(Imię i nazwisko)

Genaue Adresse:
(dokładny adres)

Obenstehenden Betrag erhalten zu haben bescheinigt

d. _____ 191_____

KSIĘGARNIA i CZYTELNA

„Wiedza”

w SOSNOWCU.

KOTEL - RESTAURANT

„VICTORIA”

M. SZPADROWSKA
Pułtusk

Ogłoszenia drobne:

Poszukuję korepetytora do wszystkich przedmiotów niższych. Kozłowski ulica Średnia 71 godzin. popoł.

Kupię biurko w dobrym stanie, nie drogie. Oferty pod „Biurko” w administracji dzień „Godzina Polska”. Warszawa, Chmielna 10.

Potrzebni zdolni agenci na prowizję wiadomości w administracji dzień „Godzina Polska”. Warszawa, Chmielna Nr. 10